

941/2008 ΜΠΡ ΑΘ ( 465207)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ-ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών  
Αριθμ. 941/2008

Προεδρεύουσα: Ε. Θεοδωρακοπούλου, Πρόεδρος Πρωτοδικών

Δικηγόροι: Ε. Τσιρογιάννη - Ε. Ρούσσου

[...Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 του Ν. 2121/1993 Περί πνευματικής ιδιοκτησίας, συγγενικών δικαιωμάτων και πολιτιστικών θεμάτων "Οι πνευματικοί δημιουργοί, με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σε αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα). Τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν τις εξουσίες, που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 4 του παρόντος νόμου". Περαιτέρω σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 12 του ανωτέρω νόμου "1. Το περιουσιακό δικαίωμα μπορεί να μεταβιβαστεί μεταξύ ζώντων ή αιτία θανάτου. 2. Το ηθικό δικαίωμα είναι αμεταβίβαστο μεταξύ ζώντων. Μετά το θάνατο του δημιουργού, το ηθικό δικαίωμα περιέρχεται στους κληρονόμους του, που οφείλουν να το ασκούν σύμφωνα με τη θέληση του δημιουργού, εφόσον τέτοια θέληση έχει ρητά εκφραστεί".

Τέλος σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 65 του ίδιου νόμου "1. Σε κάθε περίπτωση προσβολής της πνευματικής ιδιοκτησίας ή του συγγενικού δικαιώματος ο δημιουργός ή ο δικαιούχος του συγγενικού δικαιώματος μπορεί να αξιώσει την αναγνώριση του δικαιώματός του, την άρση της προσβολής και την παράλειψη της στο μέλλον. 2. Όποιος υπαιτίως προσέβαλε την πνευματική ιδιοκτησία ή τα συγγενικά δικαιώματα άλλου υποχρεούται σε αποζημίωση και ικανοποίηση της ηθικής βλάβης .....", ενώ με τις διατάξεις του άρθρου 66 προβλέπονται ποινικές κυρώσεις για όποιον χωρίς δικαίωμα και κατά παράβαση των διατάξεων του νόμου αυτού εκμεταλλεύεται γενικά έργο που είναι αντικείμενο πνευματικής ιδιοκτησίας.

Περαιτέρω σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 1-5 του Συντάγματος, καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, έγγραφα και δια μέσω του τύπου τους στοχασμούς του, τηρώντας τους νόμους του κράτους. Ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύεται. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η κατάσχεση, μετά από παραγγελία του Εισαγγελέα, μετά την κυκλοφορία: α) λόγω προσβολής της Χριστιανικής και κάθε γνωστής θρησκείας, β) λόγω προσβολής του Προέδρου της Δημοκρατίας, γ) λόγω δημοσιεύματος, το οποίο αποκαλύπτει πληροφορίες σχετικά με τη σύνθεση, εξοπλισμό και διάταξη των ενόπλων δυνάμεων ή την οχύρωση της χώρας ή το οποίο αποσκοπεί τη βίαιη ανατροπή του πολιτεύματος ή στρέφεται κατά της εδαφικής ακεραιότητας του κράτους, δ) λόγω ασέμνων δημοσιευμάτων, τα οποία προσβάλλουν έκδηλα τη δημόσια αιδώς κατά τις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, ο Εισαγγελέας, μέσα σε εικοσιτέσσερις ώρες από την κατάσχεση, οφείλει να υποβάλει την υπόθεση στο δικαστικό συμβούλιο και αυτό, σε άλλες εικοσιτέσσερα ώρες να αποφανθεί για τη διατήρηση ή την άρση της κατάσχεσης, αλλιώς η κατάσχεση αίρεται αυτοδίκαια. Οι

παραπάνω διατάξεις του συντάγματος προστατεύουν την ελευθερία εκφράσεως και διαδόσεως των στοχασμών και απαγορεύουν την κατάσχεση, τη λογοκρισία ή κάθε άλλο ισοδύναμο προληπτικό μέτρο σε βάρος του τύπου που και ρητώς αναγνωρίζεται ελεύθερος (ΟΛΑΠ 13/1999 ΕλλΔνη 40, 752).

Η ελευθερία αυτή, ιδίως όταν ασκείται δια του τύπου, δεν ενδιαφέρει μόνο σαν ατομικό δικαίωμα αλλά λειτουργεί παράλληλα και σαν πολιτικό δικαίωμα, αφού διευκολύνει τον ελεύθερο σχηματισμό και την αυθεντική εκδήλωση της πολιτικής βούλησης του λαού και από την άποψη αυτή αποβαίνει στοιχείο του δημοκρατικού πολιτεύματος και η προστασία της ενδιαφέρει όχι μόνο το άτομο που την εκφράζει αλλά και τους αποδέκτες, με τον επηρεασμό της γνώμης των οποίων ολοκληρώνεται (Μάνεσης, Η συνταγματική προστασία της ελευθέρας κυκλοφορίας εντύπων και η εφαρμογή της στην πράξη ΤοΣ 3, 2, Μιχ. Χατζηπροκοπίου,

Παρατηρήσεις κάτω από ΔΙ 1, σελ. 61 επ., Ευάγγελος Κρουσταλάκης, Ενημερωτικό σημείωμα κάτω από την ΕφΑΘ 9975/1986 ΕλλΔνη 28, 302 επ.), η κατοχύρωση δε του δικαιώματος αυτού ενισχύεται με την απαγόρευση της κατάσχεσης, με την οποία εξομοιώνεται και κάθε άλλος τρόπος παρεμπόδισης της κυκλοφορίας εντύπου (Μάνεσης ο.π., σελ. 34, σημ 83), που κάμπτεται μόνο στις περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις του άρθρου 14 παρ. 3 του Συντάγματος. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι από γενικότερους λόγους που αφορούν στο κοινωνικό συμφέρον για την ενημέρωση του κοινού και τη διαφώτιση του σε γενικού ενδιαφέροντος ζητήματα, έχει επιβληθεί η προστασία της ελευθερίας του τύπου, ο οποίος κατά προορισμό επιτελεί αυτό το έργο (ενημέρωση, διαφώτιση). Κατά την επιτέλεση όμως του έργου αυτού από τον τύπο, είναι δυνατόν να υπάρξει προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία είναι παράνομη.

Στην περίπτωση αυτή γεννιούνται οι από τις ανωτέρω διατάξεις προβλεπόμενες αξιώσεις για άρση της προσβολής, παράλειψης της στο μέλλον, αποζημίωσης και ικανοποίησης της ηθικής βλάβης εκείνου του οποίου το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας έχει προσβληθεί από το δημοσίευμα, πλην όμως, ενόψει της απαγόρευσης της κατάσχεσης εντύπων, στην έννοια των οποίων περιλαμβάνονται και τα βιβλία (Κ. Βουγιούκα "Το Ποινικόν Δίκαιον των Ειδικών Ποινικών Νόμων", τομ. Β', τευχ. Β', σελ. 205 επ.) και του γεγονότος ότι η ελευθεροτυπία, ως θεμέλιο του δημοκρατικού πολιτεύματος έχει το προβάδισμα έναντι του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας, από το οποίο είναι αξιολογικώς υπέρτερη, γίνεται, ειδικά για τα βιβλία που έχουν ήδη εκδοθεί και κυκλοφορήσει πρακτικά αδύνατη η εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων που προβλέπουν την άρση της προσβολής και την παράλειψη της στο μέλλον, οι οποίες υποχωρούν μπροστά στο γενικότερο συμφέρον της ελευθερίας του τύπου.

Έτσι, σε περίπτωση προσβολής δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, που επήλθε με την κυκλοφορία βιβλίου, δεν είναι δυνατή ούτε η άρση της προσβολής ούτε η παράλειψη της στο μέλλον, αφού αυτό θα ήταν δυνατόν να επιτευχθεί μόνο με την κατάσχεση του βιβλίου ή με την απαγόρευση της κυκλοφορίας του, πράγμα όμως που είναι κατ' αποτέλεσμα ταυτόσημο με την κατάσχεση η οποία, όπως προαναφέρθηκε, απαγορεύεται.

Απομένει μετά από αυτά για την προστασία του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, η εφαρμογή των λοιπών διατάξεων που ρυθμίζουν τα ως άνω θέματα του δικαίου και συγκεκριμένα οι κατά των υπευθύνων προβλεπόμενες ποινικές κυρώσεις και αξιώσεις προς αποζημίωση και ικανοποίηση της ηθικής βλάβης. Οι τελευταίες όμως αξιώσεις δύναται να επιδιωχθούν και επιτευχθούν με αγωγή που εκδικάζεται με την τακτική διαδικασία και όχι με διάταξη ασφαλιστικών μέτρων, που λαμβάνονται προς ρύθμιση της δημιουργηθείσας κατάστασης, διότι, προεχόντως, αυτό θα αποτελούσε πλήρη ικανοποίηση του παρεχομένου στον προσβαλλόμενο δικαιώματος, που απαγορεύεται από την παρ. 4 του άρθρου 692 ΚΠολΔ.

Στην προκειμένη περίπτωση, με την κρινόμενη αίτηση οι αιτούντες, με την ιδιότητα των μοναδικών εξ αδιαθέτου κληρονόμων του σκηνοθέτη και συγγραφέα Ν.Ν., εκθέτουν ότι ο δεύτερος των καθών συνέγραψε και η πρώτη των καθών εκδοτική εταιρία εξέδωσε και έθεσε στην κυκλοφορία βιβλίο με τον τίτλο ".....", ότι ο τίτλος αυτός, που ήταν γνωστός σε αυτούς και το ευρύ κοινό αποτελεί τίτλο της ομώνυμης κινηματογραφικής ταινίας που έχει γράψει και σκηνοθετήσει ο ως άνω Ν.Ν. και ότι οι καθών με την παράνομη οικειοποίηση του τίτλου αυτού προσβάλλουν τα επ' αυτού περιουσιακά και ηθικά δικαιώματα αυτού (Ν.Ν.) προκαλώντας συγχρόνως σύγχυση στο κοινό, στο οποίο δημιουργείται η εντύπωση ότι το βιβλίο είναι διασκευή της κινηματογραφικής ταινίας. Ζητούν δε, επικαλούμενοι επείγουσα περίπτωση, να διαταχθεί η κατάσχεση όλων των αντιτύπων του βιβλίου με τον τίτλο ".....", να διοριστεί μεσεγγυούχος και να παραδοθούν σε αυτόν τα κατασχεθέντα και να απαγορευτεί μελλοντικά η έκδοση και κυκλοφορία αυτού, με την απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης κατά των καθών. Με τέτοιο περιεχόμενο και αίτημα η κρινόμενη αίτηση, σύμφωνα με τις νομικές σκέψεις που αναπτύχθηκαν παραπάνω είναι μη νόμιμη και πρέπει να απορριφθεί, εφόσον στην προκειμένη περίπτωση που η προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας του αποβιώσαντος Ν.Ν., σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην αίτηση, επήλθε με την έκδοση και κυκλοφορία του ένδικου βιβλίου από την πρώτη των καθών, δεν είναι δυνατή ούτε η άρση της προσβολής ούτε η παράλειψη της στο μέλλον, αφού αυτό θα ήταν δυνατόν να επιτευχθεί μόνο με την κατάσχεση του βιβλίου ή με την απαγόρευση της κυκλοφορίας του, την οποία επιδιώκουν οι αιτούντες, η οποία, όμως είναι κατ' αποτέλεσμα ταυτόσημη με την κατάσχεση, και όπως προαναφέρθηκε απαγορεύεται, επιτρεπομένη μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14 παρ. 3 εδ. β' του Συντάγματος, απομένοντας έτσι μόνο στους αιτούντες του δικαιώματος να επιδιώξουν ης αξιώσεις τους προς αποζημίωση κατά των καθών, με την άσκηση τακτικής αγωγής, καθώς και να επιδιώξουν την επιβολή ποινικών κυρώσεων σε βάρος αυτών (καθών). Τα δικαστικά έξοδα των καθών πρέπει να επιβληθούν σε βάρος των αιτούντων (άρθρο 176 ΚπολΔ) .....